

MA GAZYN

metropolitalny

Kraków, marzec nr 1/2024

Łączymy siły od 10 lat
więcej na str. 5

Strategia Klimatyczna Metropolii
Krakowskiej przyjęta do realizacji
więcej na str. 10

Zintegrowany Plan Działania -
USŁUGI SPOŁECZNE
więcej na str. 33

spis treści

str. 5-6

Fot. SMK

SŁOWO WSTĘPNE

3 Metropolia łączy już od dekady

INTELIĞENTNE ZARZĄDZANIE

4 Strategia ZIT Metropolii Krakowskiej na lata 2021-2027 gotowa do wdrażania

ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

7 Podsumowanie realizacji projektu Eko Team

10 Strategia klimatyczna Metropolii Krakowskiej przyjęta do realizacji

12 Forum energii i jakości powietrza Metropolii Krakowskiej

13 Wybudowaliśmy studnię głębinową

MOBILNOŚĆ

15 SUMP – finalny dokument i kolejne kroki

18 Rozwój gminnych i wojewódzkich linii autobusowych na terenie Metropolii Krakowskiej w latach 2023-2024

GOSPODARKA

22 Klaster Zabłocie otwiera się na mieszkańców i przedsiębiorców

24 Wielkowiejski Targ rozpoczyna kolejny sezon

Strona tytułowa: Urząd Miasta i Gminy w Skawinie

str. 24

Fot. Urząd Gminy Wielka Wieś

KULTURA CZASU WOLNEGO

26 Pole Kultury, jedyne takie w Polsce

28 Remont skawińskiego stadionu na finiszu

29 Podróż do przeszłości, czyli minimuzeum dawnych narzędzi

EDUKACJA

30 Platforma współpracy lokalnych instytucji oświaty i środowiska akademickiego

USŁUGI SPOŁECZNE

33 Pora na Zintegrowany Plan Działania – Usługi Społeczne

STREFA BIURA

35 Narzędzia AI zmieniają pracę biurową

METROPOLIA W OBIEKTYWIE

5, 6 Łączymy siły od 10 lat

14, 21, 32 Wiosna w Metropolii Krakowskiej

Magazyn Społeczności Metropolitalnej
marzec 2024, nr 1.2024

ISSN 2720-2119

Opracowanie:

Zespół Stowarzyszenia Metropolia Krakowska
ul. Reymonta 20, 30-059 Kraków,
tel. 12 34 18 512, biuro@metropoliakrakowska.pl

Metropolia łączy już od dekady

Szanowni Państwo,

pierwsze tegoroczne wydanie Magazynu, które mam przyjemność Państwu przedstawić zbiega się w czasie z otwarciem kolejnego etapu metropolitalnej współpracy. Przed blisko dekadą, 27 marca 2014 r., przedstawiciele Miasta Krakowa i sąsiadujących gmin podjęli decyzję o utworzeniu Stowarzyszenia Metropolia Krakowska. Przez ostatnie 10 lat, łącząc potencjały, zbudowaliśmy silne i owocne partnerstwo, które charakteryzuje głębokie zaangażowanie, wzajemny szacunek, a także otwartość na innowacje. Ta wyjątkowa synergia pomiędzy różnymi jednostkami dowodzi, że dzięki współpracy można realizować ambitne cele i kształtować przyszłość Metropolii w duchu zrównoważonego rozwoju. Rok 2024 rozpoczęliśmy od uruchomienia kolejnej Strategii ZIT, dzięki której gminy Metropolii zyskały środki na realizację zintegrowanych inwestycji służących rozwojowi obszaru.

fot. Wiesław Majka

Zgodnie z celami wytycznymi ze Strategii Metropolia Krakowska 2030 konsekwentnie podejmujemy zadania zmierzające do realizacji wyznaczonych w dokumencie ponadlokalnym planów działania. W tym numerze prezentujemy Państwu świeżo uchwalone plany w zakresie rozwoju usług społecznych oraz otwierającą nowy rozdział w podejściu do zmian klimatu Strategię Klimatyczną Metropolii Krakowskiej. Stałym elementem Magazynu jest cykl Skarby Metropolii, w którym przedstawiamy potencjał turystyczny naszych gmin. W tym numerze zapraszamy do Muzeum Hebla w gminie Zielonki, gdzie można odbyć fascynującą podróż po historii rzemiosła. Bo patrząc w przyszłość nie powinniśmy zapominać o naszym wspólnym dziedzictwie.

Przyjemnej lektury!

Jacek Majchrowski

Prezes Zarządu
Stowarzyszenia Metropolia Krakowska

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Metropolii Krakowskiej na lata 2021-2027 gotowa do wdrażania

Ponad 258 milionów euro trafi do gmin Metropolii Krakowskiej w postaci projektów realizowanych w formule ZIT. Projekty infrastrukturalne oraz społeczne będą realizowane na przestrzeni kolejnych 5 lat.

W 2024 roku rozpoczynamy wdrażanie Strategii ZIT Metropolii Krakowskiej na lata 2021-2027. Strategia została uchwalona przez Walne Zebranie Członków 30 stycznia br. oraz otrzymała pozytywne opinie Instytucji Zarządzającej programem FEM 2021-2027 oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Oznacza to, że gminy Metropolii Krakowskiej mogą już aplikować o środki na projekty ujęte w Strategii.

Dzięki Strategii ZIT do gmin Metropolii Krakowskiej trafi w sumie ponad 258 mln euro na projekty związane z termomodernizacją, rozwojem OZE, ekologiczną mobilnością, budową PSZOK, poprawą retencji oraz rozwojem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a także poprawą jakości i dostępności szeroko rozumianych usług społecznych oraz edukacji.

Wartość dofinansowania projektów Strategii ZIT MK 2021-2027 w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 wyniesie 154,96 mln euro. Ponadto Metropolia Krakowska dysponuje wyodrębnioną pulą pieniędzy w programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko, w ramach którego na działania z dziedziny transportu miejskiego ma zagwarantowane środki w wysokości 450 mln zł.

Z treścią Strategii oraz listą projektów można zapoznać się [na stronie internetowej SMK](#).

Przygotowanie: Maria Piątkowska

Strategia ZIT Metropolii Krakowskiej na lata 2021-2027 PLAN WDRAŻANIA

I KWARTAŁ

- uchwalenie Strategii
- uzyskanie pozytywnej opinii do Strategii od IZ i MFiPR
- konsultacje treści Porozumienia z IZ
- aktualizacja Strategii ZIT MK 2021-2027
- nabór projektów: transport miejski, infrastruktura wodno-ściekowa, edukacja włączająca w kształceniu ogólnym, rozwój kształcenia zawodowego

II KWARTAŁ

- nabór projektów: termomodernizacja, rozwój OZE, dwujęzyczność w przedszkolach, rozwój usług społecznych

III KWARTAŁ

- nabór projektów: infrastruktura kultury, ochrona zabytków, turystyka, rozwój usług zdrowotnych

IV KWARTAŁ

- nabór projektów: rozwój kształcenia ogólnego, budowa PSZOK, zwiększenie retencji

fot. Spotkanie Walnego Zebrania Członków, 2015 r.

fot. Podpisanie Porozumienia w sprawie bezpłatnych przejazdów pojazdami KMK dla uczniów szkół gmin SMK, 2018 r.

fot. I Forum Metropolii Krakowskiej, 2019 r.

fot. II Forum Metropolii Krakowskiej, 2021 r.

fot. II Forum Metropolii Krakowskiej, 2021 r.

fot. Forum Rozwoju, wizyta studyjna, 2021 r.

fot. Inauguracja projektu Interlace, 2021 r.

fot. Spotkanie w ramach "Inicjatywy 600", 2022 r.

fot. Podsumowanie projektu RiConnect, 2022 r.

fot. III Forum Metropolii Krakowskiej, 2022 r.

fot. IV Forum Metropolii Krakowskiej, 2023 r.

Podsumowanie realizacji projektu Eko Team

Przez ostatnie 4 lata w gminach Metropolii Krakowskiej realizowany był projekt Eko Team, który przyniósł wiele korzyści dla mieszkańców i dla środowiska. Podczas realizacji projektu wykonano łącznie ponad 13 000 inwestycji w odnawialne źródła energii, termomodernizacje budynków oraz wymianę pieców niespełniających norm środowiskowych.

Cele i zadania w projekcie

Umowa na realizację projektu Eko Team została podpisana w 2020 roku pomiędzy Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i była efektem długofalowej polityki gmin członkowskich w dziedzinie poprawy jakości powietrza.

Celem projektu było stworzenie sieci ekodoradców działających w każdej z gmin Metropolii Krakowskiej, którzy świadczyli usługi doradztwa mieszkańcom w zakresie:

poprawy efektywności energetycznej budynków,

zastosowania nowego, ekologicznego źródła ciepła,

inwestycji w odnawialne źródła energii.

Do obowiązków ekodoradców należała także pomoc mieszkańcom w sporządzaniu dokumentacji wymaganej do wnioskowania o dofinansowanie inwestycji oraz w późniejszym jej rozliczeniu. Łącznie, w 15 gminach Metropolii Krakowskiej, zatrudniono 44 ekodoradców.

Realizacja

Rozpoczęcie projektu nastąpiło w bardzo trudnym czasie, jakim był okres pandemii korona-

wirusa. W trakcie realizacji ekodoradcy musieli zmierzyć się z różnymi przeciwnościami, jak przesunięcie terminu wymiany niespełniających norm kotłów na paliwo stałe czy kryzys energetyczny wywołany wojną w Ukrainie.

– *Początek to strach i niepewność, później porcja wiedzy i danych, które przechodziły w realizację inwestycji, a kończyły się uśmiechem na twarzy mieszkańca i mojej. Tak wyglądała praca w Eko Team każdego dnia* – wspomina Paulina Barcik, ekodoradczyni z gminy Świątynki Górne.

O ilości wykonanej pracy świadczy fakt, że w czasie realizacji projektu ekodoradcy skontaktowali się z mieszkańcami ponad 340 000 razy (telefoniczne, poprzez pocztę elektroniczną oraz obsługę wizyt w Urzędzie), a także przeprowadzili prawie 19 500 wizyt w domach mieszkańców, którzy planowali inwestycje.

Fot. Urząd Miasta i Gminy Wieliczka

– Uczestnictwo w projekcie było wyzwaniem, ale też i niesamowicie pozytywnym doświadczeniem. Każdy kontakt z mieszkańcami, pomoc w tłumaczeniu zawitych regulaminów, wspólne przechodzenie przez formalności i dotrwanie do końca inwestycji było niesamowicie satysfakcjonujące i zachęcało do dalszego działania – podsumowuje ekodoradczyni z gminy Wielka Wieś.

Ekodoradcy brali również udział w wielu lokalnych wydarzeniach, takich jak festyny czy ekopikniki, podczas których informowali mieszkańców o korzyściach płynących z wymiany pieców niespełniających norm, termomodernizacji domów, inwestowania w odnawialne źródła energii, a także o możliwościach finansowania tych działań.

fot. Urząd Gminy Michałowice

Efekty

Przedsięwzięcie okazało się ogromnym sukcesem. W ciągu 4 lat realizacji projektu Eko Team, przy wsparciu ekodoradców, mieszkańcy gmin Metropolii Krakowskiej:

- wymienili ponad **7600** pieców niespełniających norm
- przeprowadzili niemal **1700** termomodernizacji budynków
- wykonali ponad **4000** inwestycji w odnawialne źródła energii.

Działania miały wpływ na zmniejszenie zużycia energii oraz na znaczną redukcję CO₂.

fot. SMK

FILMOWE PODSUMOWANIE PROJEKTU

W ramach kampanii informacyjnej podsumowującej realizację projektu Eko Team powstał film, który został udostępniony w mediach społecznościowych Stowarzyszenia Metropolia Krakowska oraz gmin członkowskich (żeby obejrzeć film, zeskanuj kod QR zamieszczony poniżej). Celem kampanii jest nie tylko pokazanie efektów realizacji projektu, ale przede wszystkim podziękowanie ekodoradcom oraz mieszkańcom gmin Metropolii Krakowskiej za owocną współpracę na rzecz poprawy jakości powietrza oraz zachęcenie do dalszych działań, ponieważ w tej kwestii jest jeszcze wiele do zrobienia!

Przygotowanie: Jarosław Staszczak

Projekt współfinansowany ze środków instrumentu ELENA w ramach Programu Horyzont 2020 Unii Europejskiej.

Fot. Urząd Miasta i Gminy Wieliczka

Fot. Urząd Gminy Świątyni Górne

Fot. Urząd Gminy Czernichów

Fot. Urząd Gminy Mogilany

Strategia Klimatyczna Metropolii Krakowskiej przyjęta do realizacji!

Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Metropolia Krakowska 27 lutego 2024 roku przyjęło Strategię Klimatyczną Metropolii Krakowskiej 2024-2030. Dokument jest odpowiedzią obszaru metropolitalnego na wyzwania związane ze skutkami zmian klimatu. Uzyskanie odporności na zagrożenia, w tym ekstremalne warunki meteorologiczne, to stan, do którego wspólnie ze wszystkimi gminami chcemy dążyć.

Dokument, poparty analizą obszarów szczególnie podatnych na skutki zmian klimatu, jest rezultatem skonsultowanych wywiadów pogłębionych oraz diagnozy przeprowadzonej w ramach Strategii Metropolia Krakowska 2030. Strategia Klimatyczna odnosi się do europejskiego prawa o klimacie oraz dokumentów nadrzędnych, ale przede wszystkim wskazuje na wyzwania i bariery z jakimi mierzy się obecnie Metropolia Krakowska.

CELE I DZIAŁANIA WDROŻENIOWE

Celem nadrzędnym Strategii Klimatycznej MK jest rozwój współpracy metropolitalnej w zakresie:

obniżenia bilansu emisji gazów cieplarnianych (dążenia do neutralności klimatycznej obszaru MK, mitygacji negatywnych skutków zmian klimatu);

wzrostu odporności na zjawiska ekstremalne powodowane zmianami klimatu (adaptacji).

Horyzont zmian został określony w 5 obszarach współpracy:

- melioracja i retencja
- gospodarka wodno-ściekowa
- błękitno-zielona infrastruktura
- emisja
- energia

Zmiany, jakie chcemy osiągnąć na poziomie ponadlokalnym, budując potencjał oparty na współpracy, to:

- zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;
- gospodarka wodno-ściekowa odporna na skutki zmian klimatu;
- gospodarka przestrzenna sprzyjająca zwiększeniu ilości rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury;

- ✓ obniżenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych;
- ✓ zwiększenie powszechności stosowania rozwiązań z zakresu odnawialnych źródeł energii.

Działania wdrożeniowe podzielone zostały na dwie kategorie:

A. INFORMACJA - WIEDZA – WSPÓŁPRACA

realizujące cele gromadzenia i monitorowania rzetelnych danych oraz zaangażowania interesariuszy;

B. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

skupiające się na wypracowaniu rekomendacji dla różnych sektorów i analizie możliwości wdrożenia proklamacyjnych zasad w procesach oraz procedurach na poziomie gmin.

Interdyscyplinarne wyzwanie mitygacji i adaptacji do zmian klimatu narzuca potrzebę różnorodnych działań we wspólnym podejściu. Taką rolę pełni uchwalony dokument – właśnie przy jego pomocy chcemy kompleksowo zbudować odporność obszaru metropolitalnego, ale również jego mieszkańców. Wypracowane we współpracy efekty będą większe niż poszczególnych gmin, a metropolitalna dyskusja stanie się inspiracją do samodzielnych inicjatyw.

STRATEGIA KLIMATYCZNA METROPOLII KRAKOWSKIEJ 2024-2030

OBSZARY WSPÓŁPRACY

DZIAŁANIA WDROŻENIOWE

A. INFORMACJA - WIEDZA - WSPÓŁPRACA

✓ A.1. Zbiór danych

A.1.1. Gromadzenie danych dotyczących mitygacji i adaptacji do zmian klimatu

A.1.2. Bilans emisji gazów cieplarnianych

A.1.3. Budżet gmin MK przeznaczony na działania klimatyczne

✓ A.2. Współpraca interesariuszy

A.2.1. Platforma Komunikacji SMK jako baza: dobrych praktyk, edukacji klimatycznej, informacji o możliwościach finansowania inwestycji proklamacyjnych.

A.2.2. Promocja postaw proklamacyjnych wśród mieszkańców MK poprzez: wsparcie oddolnych inicjatyw proklamacyjnych poprzez system motywacji sąsiedzkiej; edukację klimatyczną.

A.2.3. Wypracowanie metod zaangażowania partnerów do działalności na rzecz mitygacji i adaptacji do zmian klimatu na terenie MK: przedsiębiorców, naukowców, mieszkańców.

B. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

✓ B.1. Wspólnie wypracowane rekomendacje

B.1.1. gospodarowania wodami opadowymi (dla JST i mieszkańców)

B.1.2. postępowania przy okresowym deficycie wody pitnej
B.1.3. ochrony i kształtowania zieleni, również w procesach inwestycyjnych

B.1.4. dotyczące wdrażania metod ochrony korytarzy przewietrzania terenu

B.1.5. postępowania w zakresie zagospodarowania osadów ściekowych

B.1.6. zapisów w odpowiednich dokumentach przyjmowanych na poziomie gmin (aktów prawa miejscowego oraz narzędzi strategicznych dotyczących rozwoju obszaru gmin MK) obejmujących tematykę błękitno-zielonej infrastruktury względem nadmiaru oraz niedoboru wód opadowych i roztopowych.

✓ B.2. Analiza możliwości

B.2.1. utworzenia wspólnego systemu dotacyjnego dla rozwiązań sprzyjających prawidłowej retencji

B.2.2. rozwoju potencjału metropolitalnego w zakresie wsparcia gmin w przeciwdziałaniu lokalnym zagrożeniom powodziowym

B.2.3. wdrożenia zróżnicowanego cennika wywozu ścieków ze zbiorników bezodpływowych

B.2.4. skrócenia procedur inwestycyjnych przy wysokim udziale powierzchni biologicznie czynnej

B.2.5. wprowadzenia reguł dotyczących retencji

Część ze wskazanych działań wdrożeniowych realizowana będzie w sposób ciągły, a pozostałe w danych przedziałach czasowych, które już teraz wstępnie zaplanowano.

Strategia Klimatyczna Metropolii Krakowskiej nie stanowi zamkniętego katalogu zadań, a wytycza kierunek prac. Działania mogą zostać rozszerzone względem aktualnych potrzeb i możliwości, a podczas realizacji niezbędna będzie współpraca z innymi interesariuszami.

W opracowaniu Strategii Klimatycznej MK 2024-2030 udział wzięli członkowie Komisji Tematycznej SMK ds. Środowiska i Przestrzeni, członkowie i uczestnicy Forum Klimatu SMK, partnerzy projektu INTERLACE oraz pracownicy biura Stowarzyszenia Metropolia Krakowska. Wsparcie merytoryczne zapewnili eksperci naukowi (dr Ksymena Rosiek i dr hab. inż. Tomasz Bergier), a dokument został poddany szerokim konsultacjom.

Strategia w wymiarze metropolitalnym jest drogowskazem, a jednocześnie buduje podstawy do spójnych działań we wszystkich stowarzyszonych gminach. Harmonogram wdrażania poszczególnych działań w siedmioletnim okresie rozpoczyna się już od I kwartału 2024 roku.

Przygotowanie: Karolina Baron

Dodatkowe informacje o Strategii Klimatycznej Metropolii Krakowskiej uzyskasz skanując kod QR

W lutym 2024 r. działalność rozpoczęło Forum Energii i Jakości Powietrza Metropolii Krakowskiej. Celem prac jego uczestników w bieżącym roku jest opracowanie „Planu działań w zakresie efektywności energetycznej i poprawy jakości powietrza w Metropolii Krakowskiej”.

Forum Energii i Jakości Powietrza jest kontynuacją dwóch wcześniej funkcjonujących platform współpracy metropolitalnej: Forum Energii, działającego od września do grudnia 2023 r. w ramach projektu COMANAGE oraz Forum Czystego Powietrza, które do niedawna skupiało się na realizacji już zakończonego projektu Eko Team (o podsumowaniu tego projektu piszemy szerzej na stronie 7). Decyzja o połączeniu tych dwóch grup wynika z powiązania tematów oraz ząębiana się celów, do których chcemy dążyć w zakresie energii i jakości powietrza.

Stworzenie jednego forum pozwoli na bardziej efektywną współpracę pomiędzy gminami Stowarzyszenia. Dzięki temu wszystkie zainteresowane strony będą mogły działać w sposób zintegrowany, wymieniać się doświadczeniami i najlepszymi praktykami, co przyczyni się do skutecznego podejmowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza oraz efektywności energetycznej w regionie.

Pierwsze spotkanie w ramach Forum miało miejsce w lutym br. Uczestnicy dyskutowali nad celami i działaniami, które planujemy zawrzeć w opracowywanym Planie działań.

Przygotowanie: Bartłomiej Smenda

Wybudowaliśmy studnię głębinową

W październiku 2023 roku rozpoczęto prace związane z realizacją zadania pn. „Poprawa systemu zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Biskupice poprzez wykonanie robót geologicznych dla ujęcia wód podziemnych z utworów trzeciorzędowych na działce nr 295 w Bodzanowie, Gmina Biskupice”. Intensywne prace trwały blisko dwa miesiące. Wykonanie studni głębinowej w przyszłości stanowić będzie alternatywne ujęcie wody pitnej dla części Gminy Biskupice.

Od odwiertu po analizy bakteriologiczne

Zakres prac obejmował między innymi wykonanie robót wiertniczych związanych z utworzeniem otworu studziennego zgodnie z dokumentacją projektową. Realizator zadania dokonał pompowania oczyszczającego oraz pomiarowego, skompletował też niezbędną dokumentację określającą zasoby eksploatacyjne studni wraz z zaawizowaniem przez organ do spraw geologii, dokumentację hydrogeologiczną oraz inwentaryzację geodezyjną otworu studziennego. Dodatkowo przeprowadzono badania laboratoryjne, w tym próby wody fizyko-chemiczne oraz bakteriologiczne.

Fot. Urząd Gminy Biskupice

Renata Gawlik
Wójt Gminy Biskupice

Zakończenie prac związanych z realizacją tego zadania jest jednym z najważniejszych kroków i ma kluczowe znaczenie dla poprawy systemu zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Biskupice, zapewniając własne ujęcie wody pitnej. Dzięki wykonanej studni głębinowej w przyszłości mieszkańcy Gminy Biskupice mogą być pewni stabilnego dostępu do wody pitnej. Przeprowadzona inwestycja przyczyni się również do podejmowania dalszych działań w kierunku budowy stacji uzdatniania wody i modernizacji części sieci wodociągowej.

Pakiet z dokumentacją Wykonawca – Janusz Dyda, właściciel firmy Hydroel Zakład Wiertniczo-Geologiczny S.C., przekazał osobiście Wójt Gminy Biskupice – Renacie Gawlik w dniu 15 grudnia 2023 roku. Całość prac została przeprowadzona zgodnie z podpisaną umową, a **wartość wodnej inwestycji wyniosła 280 563,00 złotych brutto.**

Artykuł powstał we współpracy z Urzędem Gminy Biskupice.

Fot. Urząd Miasta i Gminy w Skawinie

Fot. CKiS Jarosław Karasiński

Fot. Urząd Gminy Zabierzów

Fot. CKiS Jarosław Karasiński

Fot. Urząd Gminy Wielka Wieś

Fot. CKiS Jarosław Karasiński

SUMP – finalny dokument i kolejne kroki

Dobiegły końca trwające niemal 3 lata prace mające na celu przygotowanie założeń Planu Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego (SUMP). Finalny dokument został przyjęty przez Walne Zebranie Członków SMK 29 listopada 2023 roku, po czym rozpoczął się proces przyjmowania SUMP przez kolejne objęte nim JST oraz jego opiniowania przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych.

Cały proces przygotowania SUMP, zapoczątkowany uchwałą Walnego Zebrania Członków SMK z dnia 23 lutego 2021 roku, obejmował zróżnicowany katalog działań i koniecznych do przygotowania dokumentów, zgodnie z zasadami przygotowania SUMP, wynikającymi m.in. z zaleceń Komisji Europejskiej.^[1] Prace w pierwszym etapie ogniskowały się wokół przygotowania diagnozy stanu istniejącego w zakresie mobilności, by następnie przejść do przygotowania treści właściwego dokumentu Plan Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego (SUMP). Proces ten obejmował zróżnicowany katalog narzędzi:

- wewnętrzne spotkania zarządcze i robocze,
- warsztaty i spotkania z gminami oraz interesariuszami instytucjonalnymi,
- dwuetapowe konsultacje społeczne.

Konsultacje

W ramach pierwszego etapu konsultacji społecznych przeprowadzona została internetowa ankieta, w ramach której spłynęło ponad 2500 odpowiedzi mieszkańców, dotycząca diagnozy stanu istniejącego, wizji i celów SUMP.

[1] Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 8 marca 2023 roku w sprawie krajowych programów wsparcia na rzecz planowania zrównoważonej mobilności miejskiej (notyfikowane jako dokument nr C(2023) 1524), dostępne pod [linkiem](#)

NARZĘDZIA ZASTOSOWANE DO PRZYGOTOWANIA ZAŁOŻEŃ SUMP

Forum Zintegrowanego Transportu Metropolii Krakowskiej (gminy SMK, Miasto Kraków, Województwo)

Dedykowane spotkania z gminami Obszaru Funkcjonalnego MK

Warsztaty z gminami SMK i interesariuszami instytucjonalnymi (Województwo, zarządcy infrastruktury)

Zespół ds. SUMP przy Komisji Innowacji RMK (radni 36 gmin)

Warsztaty z wydziałami i spółkami Gminy Miejskiej Kraków

Korespondencja z gminami dot. poszczególnych etapów SUMP (wizja i cele, pakiety działań, lista działań szczegółowych)

Drugi etap konsultacji, przeprowadzony w IV kw. 2023 roku obejmował następujące działania:

- konsultacje instytucjonalne listy działań szczegółowych (36 gmin, wydziały i spółki miejskie, Województwo, zarządcy),
- formularz konsultacyjny online (www.obywatelskikrakow.pl + odesłania na stronach gmin),
- spotkania konsultacyjne z mieszkańcami w Krakowie (2 spotkania),
- spotkania konsultacyjne z mieszkańcami w gminach (5 spotkań w gminach pogrupowanych terytorialnie),
- prezentacja ze spotkań zamieszczona na kanale YouTube.

Proces przyjmowania SUMP

Finalnie Plan Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego (SUMP) został przyjęty uchwałą Walnego Zebrania Członków SMK 29 listopada 2023 roku, po czym rozpoczął się proces przyjmowania SUMP przez Rady Gmin oraz Powiatów objętych jego założeniami. Jako pierwsza SUMP przyjęła Rada Miasta Krakowa na sesji w dniu 6 grudnia 2023 roku.

W procesie opracowania SUMP Miasto Kraków oraz Stowarzyszenie Metropolia Krakowska korzystały ze wsparcia eksperckiego Politechniki Krakowskiej. Dodatkowo, w ramach ministerialnego pilotażu wsparcia miast w planowaniu zrównoważonej mobilności miejskiej, wykorzystano również wsparcie firmy Wolański sp. z o.o. Jedną z rekomendacji dotyczyła ponownej analizy i rozszerzenia zakresu terytorialnego przygotowywanego Planu, co znalazło odzwierciedlenie w ostatecznej wersji dokumentu.

Kraków **Metropolia Krakowska**

Mamy Plan... ...na mobilność w Metropolii Krakowskiej!

Plan Zrównoważonej Mobilności Metropolii Krakowskiej i jej Obszaru Funkcjonalnego jest dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju systemu mobilności

Więcej na www.krakow.pl oraz www.metropoliakrakowska.pl

więcej na www.krakow.pl

Finansowane przez Unię Europejską, Fundusze Europejskie i Środekowe

Fundusze Europejskie Infrastruktura i Środowisko Rzeczpospolita Polska Unia Europejska Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne

26.01.2024 r. Centrum Unijnych Projektów Transportowych, jako podmiot odpowiedzialny za weryfikację prawidłowości przygotowania dokumentu, poinformowało o pozytywnej opinii dla opracowanego SUMP. Oznacza to, że dokument może stanowić podstawę dla gmin do ubiegania się o środki na projekty w zakresie zrównoważonej mobilności w perspektywie finansowej 2021-2027 w ramach programów Fundusze Europejskie w Małopolsce (FEM) oraz Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS). Oprócz funkcji funduszowej nie mniej istotnym jest zamierzenie, by SUMP uporządkował całość kwestii związanych ze zrównoważoną mobilnością na terenie Metropolii Krakowskiej oraz jej Obszaru Funkcjonalnego.

SUMP zapewnia spójny kierunek działań i inwestycji w dziedzinie zrównoważonej mobilności, dążąc do realizacji głównego celu, tj. zapewnienia zrównoważonego i przyjaznego z punktu widzenia użytkownika końcowego systemu transportu, uwzględniającego równomierny rozwój wszystkich form mobilności. Porządkuje on również kwestie związane ze zrównoważoną mobilnością na terenie gmin objętych zakresem Planu.

Działania wskazane w SUMP ukierunkowane są na dążenie do poprawy m.in.:

- dostępności do transportu publicznego,
- bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu,
- jakości przestrzeni publicznych,
- jakości planowania, organizacji i promocji zrównoważonego transportu.

W rezultacie prowadzić to powinno do ograniczenia emisji substancji szkodliwych (pyłów) i gazów

cieplarnianych (CO₂), pochodzących z systemu transportu.

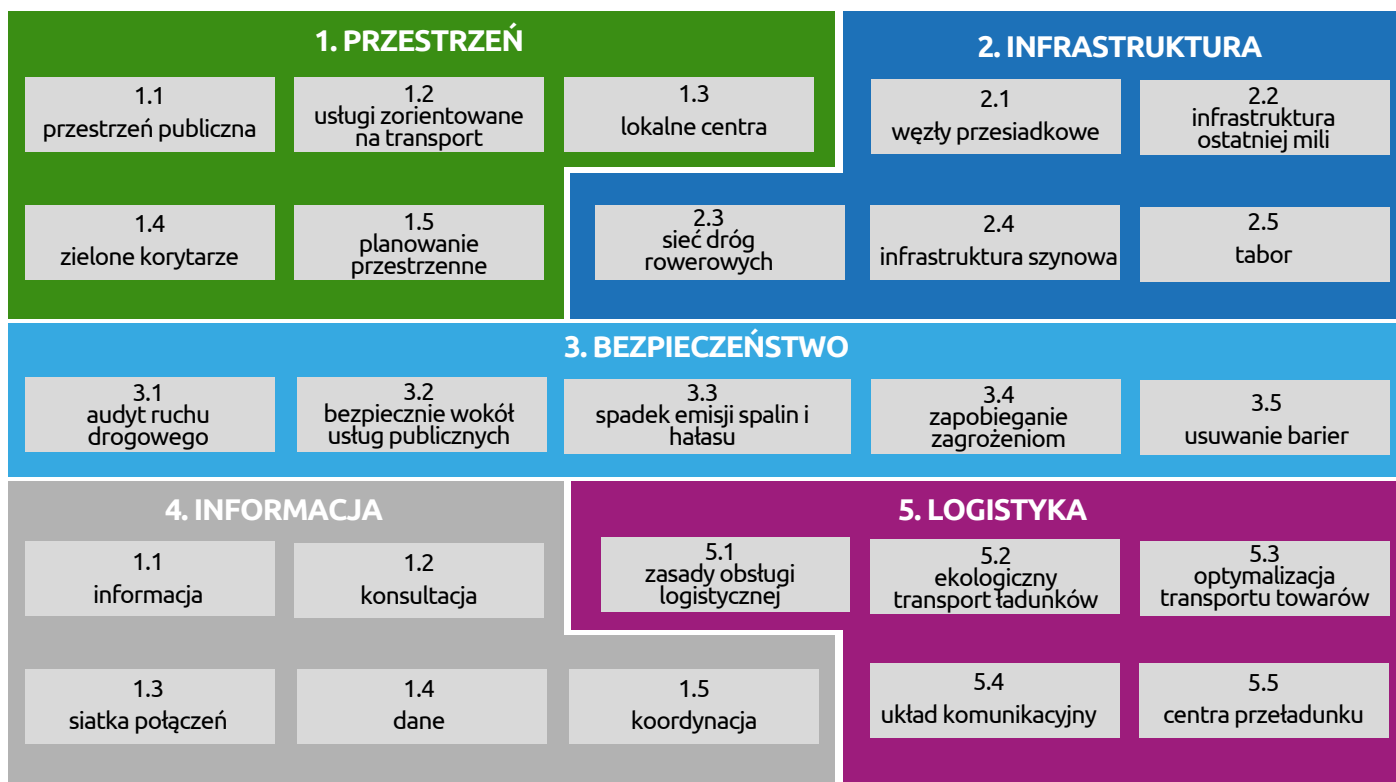
Obecnie trwa proces przyjmowania SUMP przez kolejne jednostki samorządu terytorialnego objęte zakresem jego oddziaływania. Kolejnym istotnym krokiem będzie uruchomienie procesu zarządzania SUMP opartego o założenia Portfela Projektów, wynikającego ze struktury zarządczej Miasta Krakowa (dokument SUMP zawiera uproszczony opis systemu zarządzania na bazie Portfela Projektów, trwają obecnie ustalenia co do jego ostatecznego kształtu). W ramach tego procesu odbywać się m.in. proces stwierdzania zgodności projektów w zakresie zrównoważonej mobilności planowanych do współfinansowania w ramach FEM i FEnIKS z założeniami SUMP.

Przygotowanie: Paweł Guzek

Ostateczny dokument SUMP dostępny jest pod kodem QR

CAŁOŚĆ DZIAŁAŃ REALIZUJĄCYCH ZAŁOŻENIA SUMP PRZEDSTAWIONA ZOSTAŁA NA PONIŻSZEJ GRAFICE PREZENTUJĄCEJ UKŁAD 5 DZIAŁAŃ GŁÓWNYCH WRAZ Z DZIAŁANAMI SZCZEGÓŁOWYMI

Rozwój gminnych i wojewódzkich linii autobusowych na terenie Metropolii Krakowskiej w latach 2023 i 2024

Rośnie zapotrzebowanie na organizowany przez podkrakowskie gminy i Województwo Małopolskie transport autobusowy, który podlega w kolejnych latach stałemu zwiększaniu zasięgu oddziaływania.

Systemy regionalnych i lokalnych linii autobusowych w Małopolsce przeżywają w ostatnich latach intensywny rozwój. Istotnym czynnikiem, sprzyjającym uruchamianiu nowych kierunków, jest dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych. Na terenie Metropolii Krakowskiej, niezależnie od systemu linii aglomeracyjnych organizowanych przez miasto Kraków, kolejne linie publicznego transportu autobusowego uruchamiane są przez Koleje Małopolskie na poziomie wojewódzkim. Ponadto w poszczególnych gminach rozwijane są

nowe sieci wewnętrznych linii dowozowych. Ich analiza z roku 2022 i początku roku 2023 zawarta została w nr 1/2023 Magazynu metropolitalnego.

Nowe linie i dłuższe trasy w 2023 roku

Pod koniec ubiegłego roku na terenie Metropolii Krakowskiej funkcjonowało 12 wojewódzkich Autobusowych Linii Dowozowych (ALD – obecnie nazwa zmieniona na Małopolskie Linie Dowozowe). Gminny transport autobusowy funkcjonował w sześciu podkrakowskich jednostkach samorządu terytorialnego.

GMINA/WOJEWÓDZTWO	LINIE AUTOBUSOWE (NA TERENIE METROPOLII KRAKOWSKIEJ)		
	2022	2023	2024
Wieliczka	B2, D2, G1, G3, J1, R2, S1, W1, Z1	B2, C1, D2, G1, G3, J1, K1, P1, R2, S1, W1, Z1	
Skawina	P, S1, S2, S3	P, S1, S2, S3, S4	S1, S2, S3, S4
Michałowice	M1, M3	M1, M2, M3	M1, M2, M3, M4
Niepotomice	1, 2, Chobot – Kraków		T1, T2, T4
Zielonki	–	W1, W2, W3	W1, W2, W3, W4, W5, W6
Wielka Wieś	–	Czajowice – Szyce	Czajowice – Szyce – Giebułtów
Małopolskie	ALD: D1, A2, A7, A8, A9, A12, A13, A14, A16	ALD: A1, A2, A6, A7, A8, A9, A12, A13, A14, A16, A17, A18	MLD: A1, A2, A6, A7, A8, A9, A12, A13, A14, A16, A17, A18, A37, A43, A44

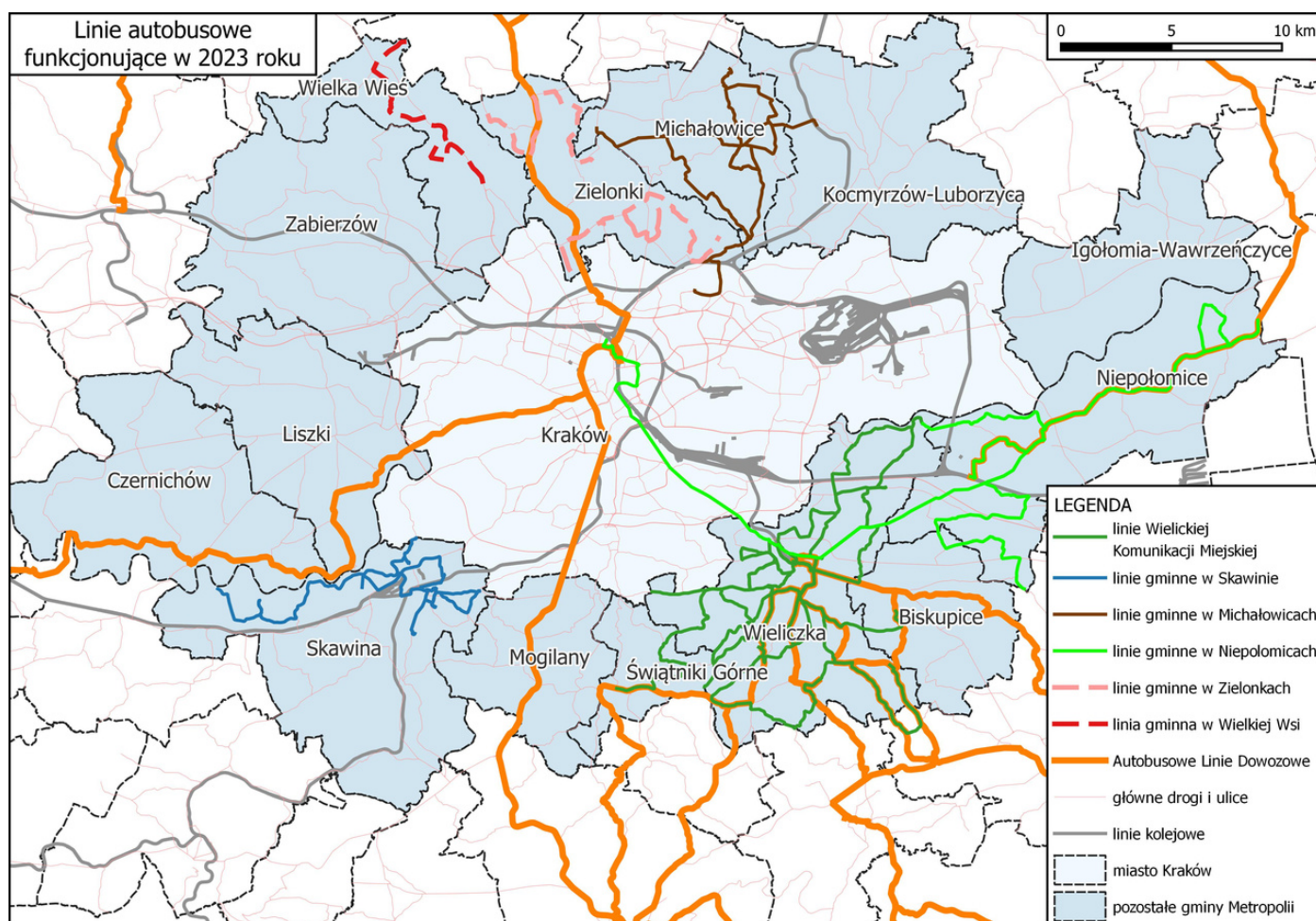
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o liniach autobusowych

W gminie Wieliczka w zeszłym roku uruchomiono kolejne 3 nowe linie autobusowe zwiększając siatkę połączeń do 12 linii. Nowy system obejmujący 3 linie autobusowe został stworzony w gminie Zielonki, a w gminie Wielka Wieś zaczęła funkcjonować pierwsza linia lokalna. Ponadto na terenie gmin Skawina i Michałowice uruchomiano po jednej nowej linii autobusowej. W gminie Niepołomice liczba linii pozostała bez zmian, wydłużona została natomiast trasa jednej z nich.

Wszystkie linie funkcjonujące w 2023 roku oraz zmiany mające miejsce na początku 2024 roku zostały opisane w tabeli i pokazane na rysunkach ujętych w niniejszym artykule.

Rozwój linii w 2024 roku

Kolejne linie na terenie Metropolii Krakowskiej zostały uruchomione w bieżącym roku. Małopolskie Linie Dostawcze powiększyły się o 3 nowe trasy. Kursująca z Podłęża do Proszowic A37 jest pierwszą linią transportu publicznego przebiegającą przez gminę Igołomia-Wawrzeńczyce. Linia A43 połączyła Kalwarię Zebrzydowską ze Skawiną, a linia A44 z Krakowa do Baczyna zwiększyła dostępność do transportu publicznego na terenie gminy Liszki. Spośród linii gminnych największy wzrost nastąpił w gminie Zielonki, gdzie uruchomiono 3 nowe: W4, W5 oraz W6. Zmiany nastąpiły też w gminie Michałowice.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych – OpenStreetMap, Geoportal krajowy

Linie M3 przeorganizowano tam w dwie nowe: M3 i M4. W gminie Niepołomice doszło do istotnych zmian, transport autobusowy przebudowano w dwie nowe linie T1, T2, natomiast dotychczasową linię 1 przemianowano na T4. Z kolei funkcjonująca w gminie Wielka Wieś linia Czajowice – Szyce została wydłużona do Giebułtowa.

Co jeszcze przyniesie bieżący rok

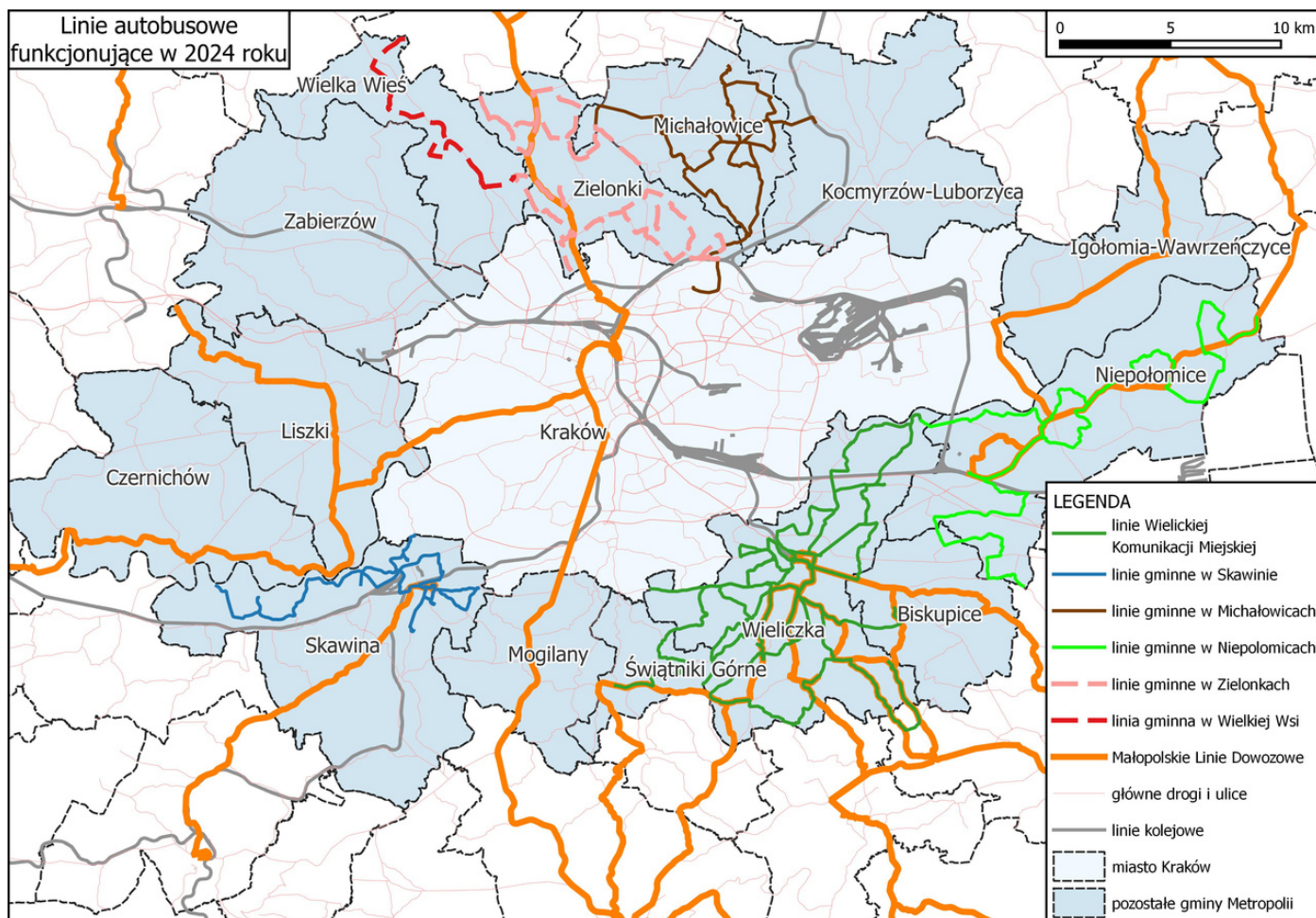
Wymienione zmiany nie są ostatnimi, które mają zostać zrealizowane w 2024 roku. Dzięki dofinansowaniu z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych planowane jest uruchomienie linii autobusowych w gminach Zabierzów i Biskupice. Ponadto uruchomienie nowej linii planowane jest na terenie gminy Skawina.

fot. UMiG w Niepołomicach

Stąły rozwój gminnych i wojewódzkich linii dowozowych pokazuje rosnące zapotrzebowanie na tę formę transportu nie tylko w codziennych dojazdach do pracy w Krakowie, ale i w podróżach wewnątrz- oraz międzygminnych.

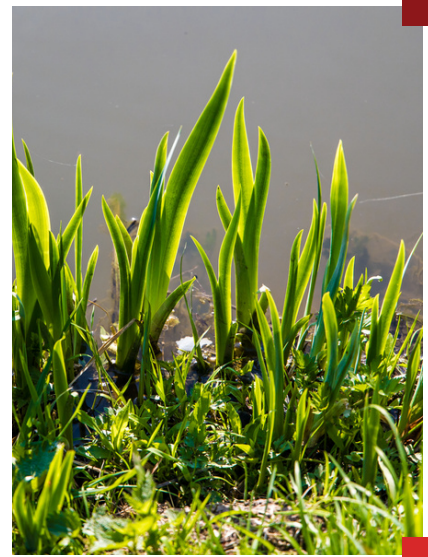
Przygotowanie: Łukasz Kotuła

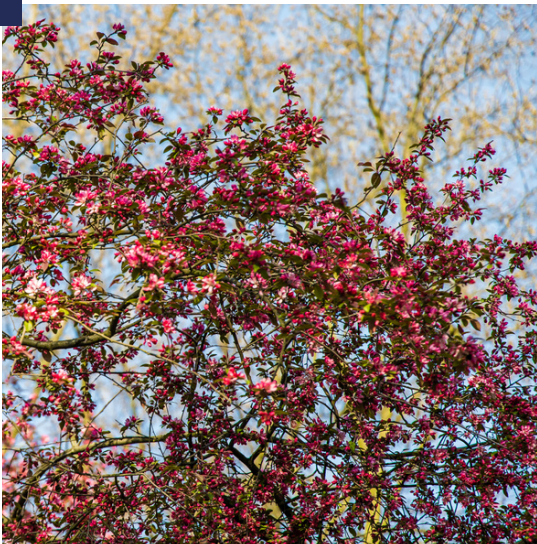
Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych – OpenStreetMap, Geoportal krajowy

fot. Urząd Gminy Wielka Wieś

fot. CKiS Jarosław Karasiński

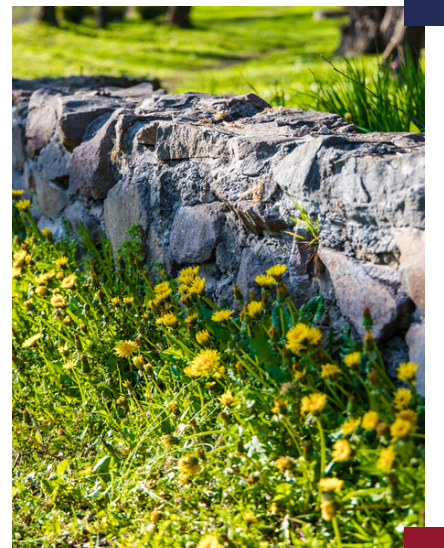
fot. CKiS Jarosław Karasiński

fot. CKiS Jarosław Karasiński

fot. Urząd Gminy Wielka Wieś

fot. CKiS Jarosław Karasiński

Klaster Zabłocie otwiera się na mieszkańców i przedsiębiorców

Kiedyś budynki magazynowe, teraz innowacyjny, rewitalizacyjny projekt miejski, łączy sektor wiedzy i technologii z inkubacją przedsiębiorczości i aktywnością społeczną. Klaster Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 w otwarty sposób wspierać będzie innowacyjne przedsięwzięcia, rozwój biznesu oraz integrację lokalnej społeczności. W styczniu 2024 roku Prezydent Miasta Krakowa podpisał zarządzenie ws. zasad świadczenia usług w Budynku A Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22, co otwiera drogę mieszkańcom oraz przedsiębiorcom do współkreowania tego niezwykłego miejsca.

Przestrzenie, które będą udostępniane przez Urząd Miasta Krakowa mieszkańcom i przedsiębiorcom obejmują dwie Strefy:

 Strefa Przedsiębiorczości/Kreatywna, czyli miejsce prowadzenia działalności przez podmioty gospodarcze, dostawcy usług okołobiznesowych, użytkowników open-space,

 Strefa Innowacji Społecznych, stanowiąca przestrzeń przeznaczoną dla III sektora i nieformalnych grup mieszkańców, obejmująca działalność inkubatorów społecznych, laboratoriów społecznych („social labs”), innych form innowacji społecznych.

Istotą Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 jest utworzenie wielofunkcyjnego centrum innowacji, przyczyniającego się do pobudzenia aktywności społecznej, obywatelskiej i zawodowej mieszkańców.

Operatorem Klastra jest Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji w Urzędzie Miasta Krakowa.

Idea zlokalizowania klastra w poprzemysłowej dzielnicy miasta, na Zabłociu, pojawiła się w odpowiedzi na deficyt infrastruktury społeczno-gospodarczej w tej okolicy. – *Pomysł Klastra Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22. narodził się w trakcie konsultacji społecznych Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa w 2016 roku* – mówi Katarzyna Wysocka, dyrektor Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji Urzędu Miasta Krakowa. – *Klaster zlokalizowano w dawnych budynkach magazynowych na postindustrialnym obszarze miasta. Dzięki przebudowie powstała wspólna przestrzeń przeznaczona do działań i pracy dla start-upów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, środowisk twórczych, a także dla mieszkańców oraz lokalnej społeczności.*

Obecnie w ramach Klastra działa miejski Punkt Obsługi Przedsiębiorców, miejskie instytucje odpowiedzialne za wspieranie przedsiębiorczości, obsługę inwestorów i rewitalizację miasta, organizowanie dialogu z mieszkańcami oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi, krakowski oddział Banku Żywności, Centrum Wielokulturowe oraz Punkt Informacyjny dla Obcokrajowców.

– To tylko przykłady podmiotów czy projektów ulokowanych w Zabłocie Space, którego celem jest tworzenie warunków do wzrostu przedsiębiorczości społecznej, integracji lokalnych działań gospodarczych oraz wspieranie inicjatyw mających pozytywny wpływ na społeczność – wyjaśnia dyrektor Wysocka. – Organizowane są tu spotkania, warsztaty i konferencje, które umożliwiają wymianę doświadczeń oraz współpracę między przedstawicielami różnych sektorów – dodaje.

KLASTER ZABŁOCIE TO:

aktywizacja mieszkańców i przedstawicieli trzeciego sektora na rzecz rozwijania społeczeństwa obywatelskiego,

wsparcie i animacja oddolnej aktywności mieszkańców,

budowanie sieci powiązań kooperacyjnych,

wsparcie przedsiębiorstw we wczesnej fazie rozwoju i start-upów,

poprawa dostępu mieszkańców Miasta Krakowa do know-how, innowacyjnych idei, rozwiązań, produktów i technologii,

rozwój otoczenia dla biznesu, start-upów, freelancerów i mikroprzedsiębiorstw.

W samym tylko IV kwartale 2023 roku w Klastrze odbyło się 16 imprez i spotkań o różnej tematyce, w których uczestniczyło co najmniej 870 osób.

Więcej informacji na temat bieżących działań Klastra Zabłocie: www.zablaciespace.pl.

Przygotowanie: Anna Rychły-Mierzwa

Punkt Obsługi Przedsiębiorcy Urzędu Miasta Krakowa

W ramach Klastra Zabłocie w budynku B od roku działa Punkt Obsługi Przedsiębiorcy Urzędu Miasta Krakowa – miejsce wyróżniające się na tle podobnych rozwiązań instytucjonalnych szerokim zakresem bezpłatnej pomocy dla przedsiębiorców.

Krakowscy przedsiębiorcy mogą tutaj nie tylko dokonać czynności ewidencyjnych związanych z prowadzeniem firmy, ale także zasięgnąć informacji na temat obowiązków związanych z podejmowaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Jest to możliwe dzięki temu, że obok standardowych stanowisk obsługi przedsiębiorcy w POP UMK funkcjonują także punkty konsultacyjne: Krajowej Izby Małopolskiego Oddziału Doradców Podatkowych, Okręgowej Rady Adwokackiej i Urzędu Statystycznego.

POP to nie tylko „okienko”, w którym można uzyskać informacje czy załatwić sprawę. Ważnym elementem działań Punktu POP jest szeroka akcja informacyjno-promocyjna w zakresie możliwości zakładania firm w Krakowie, skierowana do studentów i uczniów krakowskich szkół. Prezentacja „Pierwsza Firma. Krok po kroku” prowadzona jest na krakowskich uczelniach, w szkołach ponadpodstawowych oraz przy okazji wydarzeń związanych z przedsiębiorczością czy rynkiem pracy, jak np. „Światowy Tydzień Przedsiębiorczości”. W 2023 roku zrealizowano 240 takich prezentacji, w których uczestniczyło ponad 4 tysiące osób.

Wielkowiejski Targ rozpoczyna kolejny sezon

Ubiegły rok był czasem intensywnej działalności Wielkowiejskiego Targu. Wypełniony przysmakami, rzemiosłem i integrującymi społeczność aktywnościami targ przyciągał zarówno mieszkańców, jak i gości spoza gminy, stając się miejscem nie tylko handlu, lecz także wymiany kulturalnej i edukacji.

Bogactwo lokalnych smaków

Ponad 20 wydarzeń i ponad 80 wystawców w skali roku zapewniło niezwykle bogatą ofertę sezonowych lokalnych smaków. Odwiedzający targ mogli więc kupić zawsze świeże owoce i warzywa, nowalijki wiosną, truskawki latem i dynie jesienią. Ponadto koneserzy win i serów mieli okazję wybierać spośród różnorodnych gatunków serów kozich, owczych i krowich, a także jurajskich win w różnych kompozycjach smakowych. Nie zabrakło też doskonałej jakości miodów, przetworów oraz tłoczonych na miejscu olejów.

Rzemiosło i edukacja

Miłośnikom rękodzieła targowi wystawcy oferowali piękne przedmioty wykonane z ceramiki, drewna, papieru i innych materiałów. Każde z wydarzeń targowych miało swój motyw przewodni, skupiający się na zagadnieniach związanych ze zdrowiem, ekologią i bioróżnorod-

Fot. Urząd Gminy Wielka Wieś

nością. Goście targu chętnie uczestniczyli w tematycznych warsztatach (podczas których powstały m.in. domki dla nietoperzy, ptaków czy jeży) i panelach obywatelskich.

Wielkowiejski Targ przekracza granice

Wielkowiejski Targ był także współorganizatorem wielu imprez poza granicami sołectwa Szyce. Dużym zainteresowaniem cieszył się piknik z jurajskimi winami i muzyką w ogrodach Dworu w Modlnicy UJ. W Dworze w Tomaszowicach Targ partnerował Wielkowiejskiemu Forum Kobiet, współorganizował również kiermasze produktów lokalnych w Factory Kraków i Galerii Bronowickiej. Tradycją stała się wspólna z Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu w Wielkiej Wsi organizacja otwierającego sezon Kiermaszu Wielkanocnego oraz zamykającego targowy cykl Kiermaszu Bożonarodzeniowego.

Fot. Urząd Gminy Wielka Wieś

Smart villages

WielkoWiejski Targ

Lokalne smakołyki
Regionalne wzornictwo
Zdrowe produkty

Spichlerz Koronny
KRAKÓW

V Sezon Targowy

przy Urzędzie Gminy Wielkiej Wsi
w Szycach, Plac Wspólnoty 1

www.wielka-wies.pl www.wielkowiejskitarg.pl WielkowiejskiTarg

Harmonogram: Marzec – 23; Maj – 11, 25; Czerwiec – 8, 22; Lipiec – 6, 20; Sierpień – 3, 17, 31; Wrzesień – 14, 28; Październik – 12, 26; Listopad – 16; Grudzień – 14, 2024 r.

Kolejny, piąty już sezon Targu Wielkowiejskiego zapowiada się równie interesująco. Szereg wydarzeń odbędzie się tradycyjnie pod Urzędem Gminy w Szycach (harmonogram w ramce poniżej). Wśród imprez towarzyszących warto zwrócić uwagę na Big Jump w Dolinie Będkowskiej (14 lipca), „Klasyki na dachu”, czyli zlot samochodów na dachu Galerii Bronowickiej (27 lipca) czy Piknik w Dworze w Modlnicy UJ (28 lipca).

HARMONOGRAM 2024

23 marca	14 i 28 września
11 i 25 maja	12 i 26 października
8 i 22 czerwca	16 listopada
6 i 20 lipca	14 grudnia
3, 17 i 31 sierpnia	

Fot. Urząd Gminy Wielka Wieś

Artykuł powstał we współpracy z Urzędem Gminy Wielka Wieś.

Pole Kultury, jedyne takie w Polsce

Pod koniec roku kalendarzowego radni Gminy Niepołomice zdecydowali o transformacji Centrum Kultury w Niepołomicach w największą samorządową instytucję kultury w Gminie zawierającą aż 13 lokalizacji pracy w obszarze kultury.

Piekarnia Sztuki

Sam początek roku przyniósł oczekiwane przez Niepołomiczan otwarcie nowego budynku dedykowanego kulturze, który wyrósł z przeprowadzonych wcześniej konsultacji społecznych. Otwarta 13 stycznia Piekarnia Sztuki to zabytkowy budynek działającej jeszcze w 2018 roku piekarni przy ulicy Spółdzielczej 7, którego fundamenty sięgają XVIII wieku, a który przeszedł gruntowny remont i rozbudowę. Całkowita powierzchnia inwestycji liczy 720 metrów kwadratowych, oddanych do realizacji zadań związanych z szeroko pojętą kulturą, ale najbardziej skupionych na sztukach wizualnych.

Dedykowane Niepołomiczanom i gościom przestrzenie to pracownia ceramiki i szkła, eksperymentów wizualnych, sala audiowizualna ze znakomitym zapleczem fotograficznym, przeniesione z Małopolskiego Centrum Dźwięku i Sł-

fot. Urząd Miasta i Gminy Niepołomice

fot. Urząd Miasta i Gminy Niepołomice

wa studio nagrań, obszerna sala taneczna z możliwością realizacji koncertów.

W Piekarni rozpoczęła już działalność pracownia mikrohistoryczna, która zajmuje się archiwistyką społeczną, etnograficzną czy przyrodniczą. Oferta Piekarni kierowana jest zarówno do najmłodszych jak i dorosłych.

Kultura w każdym zakątku

Pole Kultury to również ulegające przeobrażeniu Małopolskie Centrum Dźwięku i Słowa (a w nim: Muzeum Fonografii, Kino Ważka, Kawiarnia Kawka), a także Domy Kultury Gminy Niepołomice: w Zagórzcu, Ochmanowie, Zakrzowie, Zakrzowcu, Słomirogu, Woli Batorskiej, Zabierzowie Bocheńskim, Chobocie, Woli Zabierzowskiej i w dzielnicach Niepołomic: Podgrabiu oraz Jazach.

Programowo instytucja jest obecna w niemal każdym zakątku gminy realizując zajęcia warsztatowe pozwalające doskonalić się w różnych dziedzinach sztuki i rękodzieła, ale też wspólnie pracując ze stowarzyszeniami, fundacjami z terenu i pozostając otwartą na dyskurs z mieszkańcami.

Domy kultury, prócz znanej i lubianej przez mieszkańców oferty aktywności będą rozwijać także te działania, które stanowią o ich wyjątkowości. Dobrym przykładem jest pracownia modelarska w Zabierzowie Bocheńskim, gdzie młodzież stawia pierwsze kroki na drodze inżynierii lotniczej, innym może być pracownia witrażu w Ochmanowie czy aktywność Zespołu Pieśni i Tańca Zagórzanie w Zagórzcu.

fot. Urząd Miasta i Gminy Niepołomice

Pole Kultury prowadzić będzie działalność wystawienniczą. Otwarcie Piekarni Sztuki towarzyszyły ekspozycje: fotografii cyfrowej Jędrzeja Krzyszковского i mokrego kolodionu, szlachetnej techniki fotograficznej autorstwa Stanisława Jawora. W pracowni ceramicznej można było natomiast zobaczyć ekspozycję poplenerowych realizacji pedagogów ceramiki Państwowych Liceów Sztuk Plastycznych z całej Polski, która po-

-kazuje różnorodność koncepcji i możliwości technologicznych, jakie daje nowopowstała przestrzeń robocza.

fot. Urząd Miasta i Gminy Niepołomice

– Pole Kultury powstało, żeby towarzyszyć w procesach najważniejszych dla każdego z nas, ludzi. Bycia razem, budowania relacji, pielęgnowania tego jacy jesteśmy. Rozwijania tego, co w nas najszlachetniejsze. Bycia w kulturze. Chcemy, być otwartą, nowoczesną instytucją kultury budowaną wspólnie i opartą na relacjach – mówi dr Natalia Nowacka, dyrektorka Pola Kultury.

Zapraszamy wszystkich mieszkańców Niepołomic, ale także całej Metropolii Krakowskiej, aby wyszli razem z nami na Pole Kultury.

Artykuł powstał we współpracy z Zespołem POLA KULTURY, Samorządowej Instytucji Kultury Miasta i Gminy Niepołomice.

Projekt nr RPMP.11.04.00-12-0111/18 pn. „Piekarnia Sztuki – Miejsce Oddane Niepełnosprawnym”.

Modernizacja skawińskiego stadionu na finiszu

Skawina jeszcze w tym roku zyska nowoczesny Stadion Miejski. Trwający od maja 2023 roku remont to nie tylko odnowienie istniejących tu obiektów, ale także inwestycja w stworzenie infrastruktury lekkoatletycznej, której brakuje w regionie. Już niedługo obszar liczący ponad 4 hektary będzie stanowił w pełni nowoczesną przestrzeń pozwalającą na organizowanie imprez sportowych o randze wojewódzkiej, zawodów lekkoatletycznych, meczy piłkarskich czy turniejów szkolnych.

Modernizacja Stadionu Miejskiego wykonywana jest przy udziale środków pozyskanych przez gminę Skawina w ramach programu Polski Ład. Inwestycja zakłada powstanie pełnowymiarowej płyty boiska piłkarskiego ze sztuczną nawierzchnią, zadaszonej trybuny, oświetlenia oraz infrastruktury lekkoatletycznej. Przewidziany jest również remont pomieszczeń szatniowych w budynku klubowym m.in. wykonanie nowych posadzek, wymiana armatury oraz wykonanie niezbędnych napraw. Dodatkowo zaplanowano wymianę istniejącego źródła ciepła z kotła olejowego na powietrzną pompę ciepła.

Jeszcze przed startem głównego etapu modernizacji wykonano wymianę nawierzchni boiska piłkarskiego orlik, rekultywację trawiastych boisk bocznych, powstały dodatkowe szatnie, a całość zyskała oświetlenie pozwalające

trenować do późnych godzin wieczornych.

– Stadion w nowej odświeżonej formie pozwoli organizować imprezy w komfortowych warunkach, zachęcających mieszkańców do uprawiania sportu, a także przyciągających widzów do przeżywania sportowych emocji. Wszystkie imprezy sportowe, mecze piłkarskie i zawody lekkoatletyczne nabiorą zupełnie innej oprawy. Modernizowana infrastruktura jest dla wszystkich klubów sportowych tak szansą na podniesienie jakości szkolenia, jak i na zachęcenie dzieci i młodzieży do aktywności fizycznej – opowiada Jakub Krasuski, Zastępca Dyrektora Centrum Kultury i Sportu w Skawinie.

Modernizacja Stadionu Miejskiego w Skawinie to inwestycja, na którą przez lata czekali mieszkańcy Skawiny, licznie korzystający z bogatej oferty zajęć sportowych w gminie. Pomimo że Stadion kojarzony jest głównie z klubem piłkarskim TKS Skawinka, to w procesie tworzenia projektu uczestniczyli także liczni przedstawiciele lokalnego środowiska sportowego, między innymi reprezentanci Wiślan Jaśkowice, Milenium Skawina, UKS Jedynki czy KS Optima Skawina.

Fot. Urząd Miasta i Gminy w Skawinie

Artykuł powstał we współpracy z Centrum Kultury i Sportu w Skawinie.

Podróż do przeszłości, czyli minimuzeum dawnych narzędzi

W świecie nowoczesnych technologii i ekscytacji możliwościami sztucznej inteligencji (o narzędziach AI w służbie pracy biurowej piszemy więcej na str. 35) nie zapominamy o ludzkiej kreatywności, umiejętnościach manualnych i sile rąk. Bogactwo rzemieślniczych tradycji przypomina przybystawickie Muzeum Hebla.

Od pomysłu do realizacji

W 2019 roku Stowarzyszenie „Barwy Ziemi” przygotowało projekt „Zanim mechanizacja opanowała świat”, który przyciągnął uwagę Fundacji Inicjatyw Obywatelskich. Pozyskany grant pomógł przekształcić budynek dawnego kurnika w przestrzeń Muzeum Hebla, gdzie na zaledwie 15 metrach kwadratowych zwiedzający mogą odbyć fascynującą podróż po historii rzemiosła.

Zalążkiem ekspozycji były przekazywane w rodzinie twórcy Muzeum z pokolenia na pokolenie unikatowe narzędzia. Dzięki eksponatom udostępnianym przez poszerzające się grono entuzjastów idei zachowania pamięci o pracy rzemieślniczej, kolekcja ciągle się powiększa.

fot. Gmina Zielonki

fot. Gmina Zielonki

Więcej niż powrót do dawnych czasów

Muzeum Hebla to nie tylko podróż w przeszłość, ale także okazja do doświadczenia współczesnej filozofii „zero waste” w wydaniu sprzed stu lat, gdzie nic nie było marnowane, wszystko miało swoje miejsce i zastosowanie.

Oprócz możliwości obejrzenia ekspozycji Muzeum proponuje również udział w warsztatach, których uczestnicy poznają tajniki stolarskiego rzemiosła. Dla starszych odwiedzających to sentymentalna podróż do przeszłości, a dla wielu młodych pierwsza okazja, aby spróbować pracy z użyciem prostych, często zapomnianych narzędzi.

Przygotowanie: Agnieszka Radziszowska

Muzeum Hebla
Stowarzyszenie Barwy Ziemi
ul. Stoczki 21, 32 – 088 Przybystawice
stowarzyszenie.barwy.ziemi@gmail.com

Platforma współpracy lokalnych instytucji oświaty i środowiska akademickiego

W 2024 roku priorytetowym działaniem w obszarze edukacji będzie współpraca samorządów lokalnych ze środowiskiem akademickim. Zgodnie z założeniami Planu podnoszenia jakości kształcenia i zarządzania oświatą zadanie wymaga analizy dotychczasowej współpracy gmin Metropolii Krakowskiej z uczelniami oraz jednostkami naukowo-badawczymi po to, by zidentyfikować realizowane przez gminy projekty i zweryfikować potencjał nawiązywania współpracy. Dodatkowo istotne będzie tworzenie nowych pól współpracy i promocja dobrych praktyk, a także działania zmierzające do promocji Metropolii Krakowskiej jako silnego ośrodka naukowo-badawczego i akademickiego.

Partnerstwo dla rozwoju

Przykładem rozwiązań, które w najbliższych miesiącach służyć będą jako punkt odniesienia do opracowania mapy drogowej współpracy pomiędzy instytucjami samorządowymi a sektorem nauki jest podpisana w grudniu 2023 roku umowa o współpracy partnerskiej pomiędzy wójtem gminy Wielka Wieś Krzysztofem Wołosem a kierownikiem Katedry Planowania Przestrzennego i Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie prof. dr. hab. inż. Józefem Hernikiem. Celem głównym porozumienia jest rozwijanie innowacyjnych projektów, zrównoważony rozwój oraz podnoszenie standardów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych. W założeniu porozumienie ma się przyczynić do wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich oraz integrowania środowiska akademickiego z potrzebami lokalnej społeczności.

Międzysektorowe porozumienie

Miasto Kraków model współpracy z sektorem naukowym opiera na międzysektorowym porozu-

mieniu podpisanym przez 19 szkół wyższych z Krakowa, Nowego Sącza, Tarnowa, Nowego Targu, Krosna i Sanoka, Polską Akademię Umiejętności oraz Gminę Miejską Kraków. Głównym celem umowy jest działalność zmierzająca do uczynienia z Krakowa najbardziej rozpoznawalnego ośrodka naukowo-akademickiego w Europie Środkowo-Wschodniej, poprzez aktywność w pozyskiwaniu kadr o najwyższych kwalifikacjach oraz przyciąganie studentów zarówno z kraju, jak i zagranicy. Porozumienie ma na względzie także rozwój przemysłów kreatywnych, transferu wiedzy, doświadczeń i najnowszych trendów w sektorze kultury, kreatywności i dziedzictwa. Na bazie porozumienia powstała Rada Partnerów – jako instytucja koordynująca współpracę. Dla rozwijania współpracy ponadlokalnej przez Metropolię Krakowską szczególnie istotnym wątkiem jest opracowywany przez Kraków Program Współpracy z Krakowskim Ośrodkiem Naukowo-Akademickim. **Metropolia Krakowska nie poprzestaje tylko na tworzeniu standardów współpracy samorządów oraz środowiska akademickiego.**

Współpraca z krakowską ASP

W listopadzie 2023 roku w siedzibie Wydziału Form Przemysłowych ASP, wraz z przedstawicielkami Biura SMK gościła Pani Aleksandra Antczak, Dyrektor Centrum Obsługi Edukacji Gminy Michałowice. Celem spotkania było przedstawienie studentom założeń edukacji włączającej oraz związanych z nią wyzwań, z jakimi mierzą się lokalne instytucje oświaty.

Pokłosiem spotkania Forum Edukacji Metropolii Krakowskiej, które odbyło się we wrześniu ubiegłego roku, a dotyczyło współpracy samorządów z sektorem akademickim, jest **wspólna inicjatywa Stowarzyszenia Metropolia Krakowska oraz Wydziału Form Przemysłowych ASP w Krakowie**. W ramach pilotażowego przedsięwzięcia partnerskiego powstaną projekty kampanii społecznych dotyczących edukacji włączającej, które stanowiąc będą dodatkowy instrument dla samorządów wspierający wdrażanie tej idei w lokalnych instytucjach oświaty.

Na bazie przekazanych informacji studenci z Pracowni Projektowania Komunikacji Wizualnej A prowadzonej przez dr hab. Barbarę Widtak, prof. ASP i Agnieszkę Juchę-Kasperczyk przygotowali elementy kampanii wspierającej informację o edukacji włączającej. – *Mamy nadzieję, że zaproponowane przez młodych dizajnerów rozwiązania przyczynią się do rozpowszechnienia wiedzy na temat nowych możliwości w ramach edukacji dzieci i młodzieży, będą także początkiem współpracy Metropolii Krakowskiej z WFP –* podsumowuje prace studentów prof. Barbara Widtak.

Przygotowanie: Anna Rychty-Mierzwa

fot. SMK

Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki
w Krakowie

wfp 1964

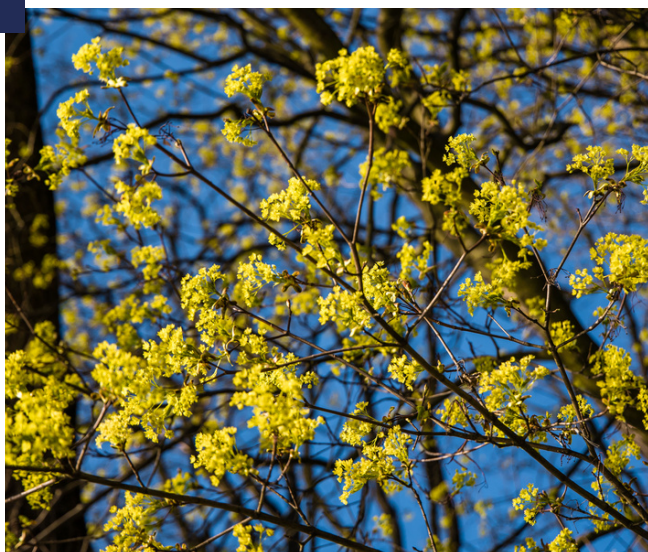
Symboliczny wymiar ma fakt, że dzisiejsza siedziba Wydziału Form Przemysłowych ASP mieści się przy ul. Smoleńsk 9, w murach dawnego Muzeum Techniczno-Przemysłowego, w miejscu gdzie przed stu laty działały Warsztaty Krakowskie, nowatorski ruch artystyczny czerpiący z twórczości ludowego rzemiosła z okolic Krakowa. Ruchowi temu przyświecała wizja projektowania łączącego wrażliwość artystyczną i społeczne zaangażowanie z umiejętnościami technicznymi. Dziś powiedzielibyśmy, że Warsztaty Krakowskie wykorzystywały potencjał współpracy międzysektorowej w wymiarze metropolitalnym, aby osiągać efekt synergii integrujący świat sztuki i rzemiosła, uwzględniający zasady społecznej odpowiedzialności. Działalność Wydziału Form Przemysłowych wprost nawiązuje do tych tradycji.

fot. Urząd Gminy Wielka Wieś

fot. CKIS Jarosław Karasiński

fot. CKIS Jarosław Karasiński

fot. Urząd Gminy Zabierzów

fot. Urząd Gminy Igotomia-Wawrzeńczyce

fot. CKIS Jarosław Karasiński

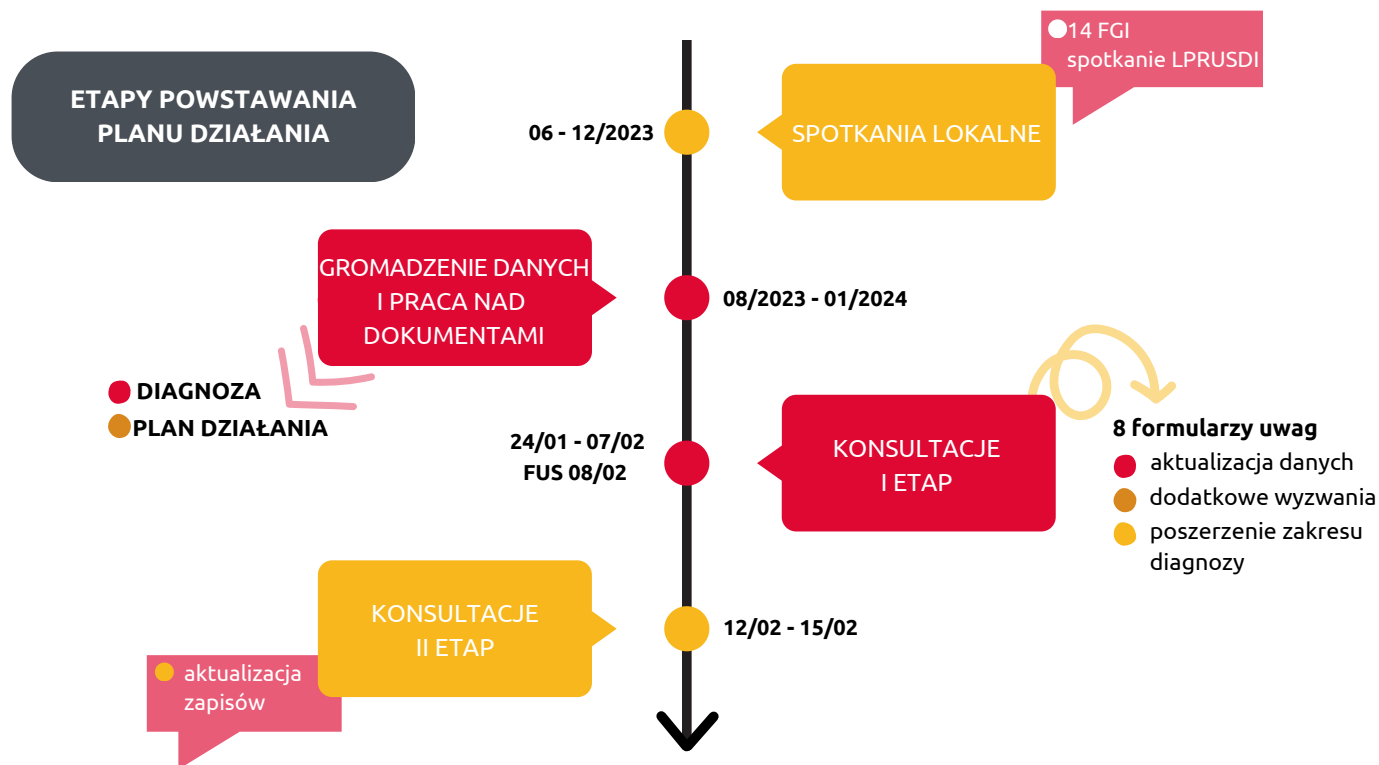
Pora na Zintegrowany Plan Działania - USŁUGI SPOŁECZNE!

Końcem lutego tego roku Gminy Metropolii Krakowskiej przyjęły Zintegrowany Plan Działania - Usługi Społeczne, który będzie wyznaczał kolejne kroki ku zwiększeniu jakości i dostępności do usług społecznych na obszarze Metropolii. Plan jest odpowiedzią na zmiany społeczne, w szczególności związane ze starzeniem się społeczeństwa, funkcjonowaniem rodzin, migracjami oraz polityką mieszkaniową.

Prace nad dokumentem zaczęły się w czerwcu 2023 roku, kiedy Zespół GES przeprowadził pierwsze spotkanie lokalne z przedstawicielami jednostek pomocy społecznej, rekreacji, oświaty, a także podmiotami ekonomii społecznej w Mogiilanach. Do grudnia spotkaliśmy się łącznie z ponad 150 osobami w 14 gminach, które dzieląc się wiedzą i doświadczeniem umożliwiły określenie priorytetowych działań w ramach planowanych obszarów interwencji.

Równolegle Zespół analizował dane statystyczne oraz dokumenty, które posłużyły do opracowania Diagnozy Zasobów i Potrzeb w Obszarze Usług Społecznych, zawierającej wnioski i refleksje ze spotkań oraz analizę danych zastanych.

Kolejnym krokiem było opracowanie części operacyjnej Planu, czyli wyznaczenie głównych projektów, zadań oraz działań do realizacji w ramach celów wskazanych w Strategii Metropolia Krakowska 2030.

Józef Rysak
Wójt Gminy Igotomia-Wawrzeńczyce

Bardzo istotną wartością Zintegrowanego Planu Działania jest szczegółowa diagnoza zasobów oraz potrzeb w obszarze usług społecznych, która powstała przy współpracy z instytucjami samorządowymi, a także stroną społeczną. Propozycje co do potrzeb w obszarze usług społecznych wnosili przedstawiciele organizacji pozarządowych i podmiotów prywatnych. Daje to gwarancję, że wdrażane działania w następnych latach przyniosą wymierne efekty i pozytywnie wpłyną na jakość świadczonych usług w gminach Metropolii, co jest obecnie wielkim wyzwaniem dla jednostek samorządu terytorialnego.

Plan Działania integruje cztery dokumenty wdrożeniowe, planowane pierwotnie w Strategii. Na tym etapie opracowany został też harmonogram działań i sposób ich monitorowania. Konsultacje pozwoliły stworzyć Plan odpowiadający na potrzeby wszystkich 15 gmin SMK, a jego

efekty wpłyną na jakość życia wszystkich mieszkańców Metropolii Krakowskiej.

Plan przewiduje realizację 6 projektów, w ramach których wyróżniono 13 kluczowych zadań mieszczących:

42 działania obligatoryjne, których realizacja jest możliwa w oparciu o potencjał Stowarzyszenia Metropolia Krakowska oraz gmin stowarzyszonych. Działania te wyznaczają minimalny zakres realizacji Planu oraz stanowią punkt odniesienia dla realizacji kluczowych wskaźników;

47 działań fakultatywnych, czyli dodatkowych narzędzi interwencji będących odpowiedzią na rozpoznane potrzeby, a realizowanych w miarę dostępności zewnętrznych środków finansowych.

Ze szczegółami Planu działania 4US można zapoznać się skanując kod QR

Przygotowanie: Magdalena Cyran

Cel Strategiczny 7.

Metropolia Krakowska zapewniająca mieszkańcom nowoczesne i dostępne usługi społeczne, ceniąca równość i solidarność społeczną.

Cel 7.1

Dostępne i wysokiej jakości usługi społeczne oraz skoordynowana i aktywna współpraca w obszarze ochrony zdrowia.

Cel 7.2

Przyjazne środowisko życia i pracy dla migrantów.

Cel 7.3

Efektywna współpraca w zakresie polityki mieszkaniowej oraz rewitalizacji.

Narzędzia AI zmieniają pracę biurową

W dzisiejszym świecie narzędzia sztucznej inteligencji (AI) stają się nieodłącznym elementem pracy biurowej, rewolucjonizując codzienne obowiązki. Od automatyzacji rutynowych zadań po usprawnienie analizy danych, technologie AI zmieniają sposób, w jaki pracujemy.

AI już tu jest

Wprowadzenie narzędzi sztucznej inteligencji do pracy biurowej przynosi wiele korzyści nawet tym, którzy nie zdają sobie sprawy z faktu, że ze wsparcia AI już korzystają. Inteligentne sugestie Microsoft Outlook czy automatyczne przypomnienia aplikacji Teams to przecież nie czytanie w myślach, a wyuczone ścieżki postępowania, które pomagają w organizacji czasu i priorytetyzacji zadań.

W biurze każdego dnia gromadzi się duża ilość danych. Dzięki narzędziom AI możliwa jest szybsza i dokładniejsza ich analiza, co wspiera lepsze podejmowanie decyzji oraz identyfikację istotnych wzorców i trendów.

il. Canva

ChatGPT to narzędzie oparte na sztucznej inteligencji, które umożliwia szybkie generowanie tekstów, odpowiedzi na pytania oraz wsparcie w komunikacji. Dzięki ChatGPT pracownicy biurowi mogą łatwo uzyskać potrzebne informacje, sporządzać notatki, tworzyć treści do raportów czy nawet, korzystając z podpowiedzi aplikacji, pisać maile i prowadzić rozmowy.

Bądź artystą (jeśli tylko chcesz)

W pracy biurowej narzędzia AI odgrywają istotną rolę także w zakresie tworzenia prezentacji oraz grafik. Oprócz popularnych programów jak Canva czy Prezi, warto wymienić również DALL-E oraz Midjourney, który wykorzystuje algorytmy AI do automatycznego dostosowywania projektów graficznych do preferencji użytkownika oraz generowania sugestii dotyczących kolorów i kompozycji, co pozwala na szybsze i bardziej efektywne tworzenie wysokiej jakości materiałów wizualnych.

Korzystanie z narzędzi sztucznej inteligencji przyspiesza wykonywanie zadań, poprawiając efektywność i wydajność pracy. AI nie zastąpi nas we wszystkim, ale pozwoli nam skupić się na bardziej kreatywnych i strategicznych wyzwaniach.

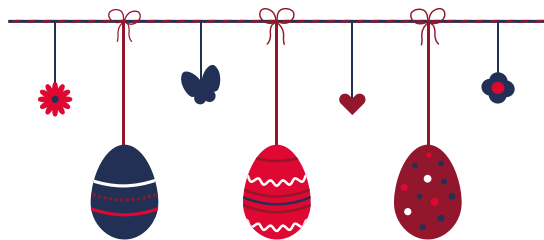
Ten tekst napisał dla Was ChatGPT, a ilustrujący go obrazek, łudząco podobny do fotografii, został wygenerowany przez AI w Canvie. Uwierzyć?

fot. CKiS Jarosław Karasiński

Szanowni Państwo,
ten numer Magazynu powstał dzięki Waszemu zaangażowaniu –
serdecznie za nie dziękujemy! Jeżeli chcecie wspólnie z nami
tworzyć Magazyn, zachęcamy do zgłoszenia tematu do kolejnego
wydania za pomocą formularza: [KLIKNIJ TUTAJ.](#)

Do zobaczenia!

*Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych
życzymy Państwu zdrowia, spokojnego czasu
spędzonego w gronie najbliższych oraz odradzającej się
wraz z wiosną energii do realizacji kolejnych planów.*